КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНИХ НАПРЯМІВ СВІТОВОГО ТЕАТРУ»

1. Загальна інформація			
Спеціальність	Перформативні мистецтва		
Спеціалізація	Сценічне мистецтво		
Освітня програма	Акторське мистецтво драматичного театру і кіно		
Рівень вищої освіти	*Магістр*		
Мова навчання	Українська		
Форма навчання	Денна		
Статус навчальної дисципліни	*Вибіркова*		
Курс (рік навчання)	I		
Семестр	II		
Обсяг навчальної дисципліни	*3 кредити ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**Види**	денна форма	заочна форма
	Лекції	10	—
	практичні заняття / семінарські заняття	20	—
	лабораторні заняття		—
	самостійна робота	60	—
Форма підсумкового контролю	*Залік*		
Кафедра	Кафедра сценічного мистецтва і хореографії		
Викладач (-і)	Карпаш Оксана Мирославівна		

Контактний телефон викладача	+380680504803
E-mail викладача	oksana.karpash@cnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно графіку

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного розуміння теоретичних засад, історичних передумов, художньо-естетичних концепцій та практичних особливостей розвитку сучасних напрямів світового театру XX–XXI століть, а також здатності аналізувати й інтерпретувати сучасні театральні явища, сценічні практики та мистецькі процеси в контексті світового культурного розвитку.

Мета курсу передбачає опанування здобувачами основних концепцій модернізму, авангарду, постмодернізму, постдраматичного театру, перформативних та експериментальних практик, осмислення творчого доробку провідних театральних реформаторів і режисерів та визначення їхнього впливу на сучасне сценічне мистецтво. Особлива увага приділяється розвитку навичок теоретичного й критичного аналізу театральних постановок, драматургічних текстів, режисерських концепцій, міждисциплінарних форм та інноваційних сценічних практик.

Важливим складником мети дисципліни є формування здатності орієнтуватися в сучасних тенденціях світового театрального процесу, аналізувати взаємодію театру з іншими видами мистецтва, новими медіа та цифровими технологіями, а також осмислювати сучасні театральні явища в контексті культурної комунікації, глобалізації та міжкультурної взаємодії.

Дисципліна спрямована на розвиток професійного, критичного та дослідницького мислення майбутніх фахівців сценічного мистецтва, формування здатності аргументовано оцінювати сучасні мистецькі процеси, використовувати фахову термінологію, працювати з науковими та інформаційними джерелами й застосовувати набуті теоретичні знання під час аналізу та інтерпретації сучасних театральних практик.

3. Тематика навчальної дисципліни

Тематика навчальної дисципліни охоплює теоретичні, історико-культурні та практичні аспекти розвитку сучасних напрямів світового театру XX–XXI століть. Основну увагу зосереджено на становленні й розвитку модернізму та авангарду, їхніх художньо-естетичних концепціях і впливі на подальший розвиток сценічного мистецтва; творчості театральних реформаторів та режисерів і актуалізації їхніх мистецьких ідей у сучасній театральній практиці.

Окремий тематичний блок становлять філософсько-естетичні та культурологічні концепції, що визначили розвиток театру XX століття, зокрема теорії гри, символізм, експресіонізм, театр абсурду та постмодерністські театральні практики. Розглядаються сучасні режисерські концепції, постдраматичний театр, перформативні, документальні, експериментальні та міждисциплінарні форми сценічного мистецтва.

Тематика курсу також охоплює взаємодію театру з літературою, музикою, образотворчим мистецтвом, кінематографом і новими медіа, розвиток цифрового театру та використання новітніх технологій у сценічній практиці. Особлива увага приділяється сучасним тенденціям світового театрального процесу, трансформації художніх засобів і форм сценічної виразності, а також способам їх критичного й теоретичного осмислення.

У межах дисципліни здобувачі опановують методи аналізу театральних явищ, сценічних творів, режисерських концепцій та інноваційних практик, формують навички порівняльного аналізу й аргументованої інтерпретації сучасних напрямів світового театру.

4. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання здійснюється за основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів — 100. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу — 50.	
Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	15 балів
	практичні / семінарські	15 балів
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	
	колоквіум	
	самостійна робота	20 балів
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	50 балів

5. Політика навчальної дисципліни

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво. Завдання курсу передбачають підготовку майбутнього фахівця за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво, тому невід'ємно пов'язані з іншими дисциплінами, що передбачені навчальним планом: дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» «Мистецтво художнього слова», «Педагогіка вищої школи», «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру», «Методика викладання фахових дисциплін у середній та вищій школі», «Сучасні інформаційні технології», «Менеджмент в соціокультурній діяльності».

Курс «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру» спрямований на формування у студентів системного розуміння сучасних театральних практик та напрямів у глобальному культурному контексті. Дисципліна передбачає всебічне вивчення історичних передумов розвитку театру XX–XXI століть, його еволюції, актуальних тенденцій та ролі сучасного театру у формуванні мистецьких стратегій, культурної комунікації та професійної мобільності митців.

Програма курсу охоплює теоретичні та практичні аспекти дослідження сучасних театральних напрямів, аналіз їх типології, художніх концепцій, жанрово-стильових особливостей і соціокультурних функцій. Особлива увага приділяється сучасним національним і міжнародним театральним практикам, їхньому впливу на розвиток сценічного мистецтва, інтеграцію культурних традицій,

міждисциплінарним експериментам та формуванню професійних компетенцій митців.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку аналітичного мислення, здатності до культурологічного та мистецтвознавчого аналізу, а також формуванню у студентів цілісного бачення сучасних театральних процесів, тенденцій розвитку світового театру та їх взаємодії з аудиторією й культурним середовищем.

Підсумкове оцінювання здійснюється у формі заліку, що визначається результатами поточного контролю під час практичних та семінарських занять, виконанням індивідуальних завдань (рефератів, аналітичних есе), а також застосуванням набутих знань і вмінь. Залік може включати усне опитування або перевірку знань, що відображає ступінь засвоєння студентами навчального матеріалу та практичних компетентностей у сфері сучасного світового театру.

Академічна доброчесність. Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника 34-05 Положення про запобігання академічному плагіату, метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчальних, науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування в Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності 34-03 ПОЛОЖЕННЯ про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаникав якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) Нова редакція Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету» Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливим складником освітнього процесу. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять та опрацювання теоретичного матеріалу, стосовного тематики курсу – у формі індивідуальних самостійних робіт.

Неформальна освіта. Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

Рекомендовані платформи: Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку | Міністерство освіти і науки України

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://surli.cc/caszlv).

6. Рекомендована література

Основна література

1. Меженін А. С., Цивата Ю. В. Специфіка майстерності актора в контексті постановок постдраматичного театру. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2021. № 2. С. 329–333. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2021.240114.

2. Мельничук Ю. С. Режисерська концепція як шлях до створення образної системи вистави. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2021. № 3. С. 267–272. DOI: 10.32461/2226-3209.3.2021.244499.
3. Lech K. Dramaturgy of Form: Performing Verse in Contemporary Theatre. London ; New York : Routledge, 2021. 138 p.
4. Shepherd-Barr K. E. (ed.). The Cambridge Companion to Theatre and Science. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 236 p. DOI: 10.1017/9781108676533.
5. Walker J. A. Performance and Modernity: Enacting Change on the Globalizing Stage. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 314 p. DOI: 10.1017/9781108966870.
6. Knowles R. International Theatre Festivals and Twenty-First-Century Interculturalism. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 330 p. DOI: 10.1017/9781009043632.
7. Хвостова Т. В. Становлення і тенденції розвитку цифрового театру в сучасній інтернет-культурі. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2023. № 2. С. 69–74. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2023.286878.
8. Radosavljević D. Aural/Oral Dramaturgies: Theatre in the Digital Age. London ; New York : Routledge, 2022. 240 p.
9. Hamilton A. M., Chon W. B. Dramaturgy: The Basics. London ; New York : Routledge, 2022. 204 p.
10. Ahmadi M. Towards an Ecocritical Theatre: Playing the Anthropocene. London ; New York : Routledge, 2022. 248 p.
11. Remshardt R., Mancewicz A. (eds.). The Routledge Companion to Contemporary European Theatre and Performance. London ; New York : Routledge, 2023. 708 p.
12. Богомазов П. Д. Особливості побудови атмосфери в постдраматичному театрі. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35. С. 121–128. DOI: 10.34026/1997-4264.35.2024.318069.
13. Хвостова Т. В. Трансформація ролі глядача крізь призму особливостей цифрової репрезентації сучасного театру. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2024. № 4. С. 128–133. DOI: 10.32461/2226-3209.4.2024.322846.
14. Гордєєв С. І. Впровадження сучасних технологій у процес створення театральних вистав та перформансів у сценічному просторі України та за кордоном. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2025. № 3. С. 336–341. DOI: 10.32461/2226-3209.3.2025.344476.
15. Соболєвська С. О. Дигіталізація театрального мистецтва як засіб збереження культурної спадщини. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2025. № 3. С. 44–48. DOI: 10.32461/2226-3209.3.2025.344209.

Додаткова література

16. Geigner M. E., Young H. (eds.). Theatre After Empire. London ; New York : Routledge, 2021. 224 p.
17. Fulsås N., Rem T. (eds.). Ibsen in Context. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 400 p. DOI: 10.1017/9781108381130.
18. Cox E. (ed.). Performance and Migration. London ; New York : Routledge, 2022.
19. Sidiropoulou A. (ed.). Staging 21st Century Tragedies: Theatre, Politics, and Global Crisis. London ; New York : Routledge, 2022.
20. McKinnie M. Theatre in Market Economies. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 214 p. DOI: 10.1017/9780511722257.
21. Pitches J., Aquilina S. (eds.). The Routledge Companion to Vsevolod Meyerhold. London ; New York : Routledge, 2023. 532 p.
22. Чигляєв Я. «Документальний» театр Ервіна Піскатора: дадаїстські витоки та сучасний український контекст. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35.
23. Дніпренко Н. Особливості участі глядача в нових медіа. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35. С. 72–80.
24. Гориславець В. М., Гориславець Є. В. Трансформація театральних практик у контексті культури XXI століття. Fine Art and Culture Studies. 2025. № 1. С. 335–340.

25. Гориславець В. М., Гориславець Є. В. Не-ремінісцентність як естетична стратегія сучасного українського театру: від периферії до нової присутності. Fine Art and Culture Studies. 2025. № 4. С. 331–339.
26. Станіславська К. І. Перформативність як принцип сучасної видовищної культури: трансформації сценічних мистецтв. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2026. № 2. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2026.362187.
27. Трансформації перформативних практик у масових формах культури. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2025. № 2.

Додаткові електронні ресурси

1. Erika Fischer-Lichte The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics,
2. Routledge, 2008. Режим доступу: https://dr2014theatretheory.files.wordpress.com/2015/09/fischer-lichte-c1-c2.pdf
3. Hans-Thies Lehmann, Postdramatic Theatre, Routledge, 2006. Режим доступу: https://monoskop.org/images/2/2d/Lehmann_Hans-Thies_Postdramatic_Theatre.pdf

Викладач **доц. Карпаш О.М.**